

6. Järjestelytoimisto

Toiminnan pääpaino v. 1956 oli erilaisissa rationalisoimistutkimuksissa, jotka kohdistuivat organisaatio-, työmenetelmä- ja järjestelykysymyksiin. Huomattava osa toimistotutkimuksista käsitteli laskentatehtävien koneellistamista. Toimiston antamien lausuntojen määrä lisääntyi lähes 30 % edelliseen vuoteen verrattuna. Työturvallisuustoiminta samoin kuin lomakerationalisointikin järjestelmällisenä työmuotona pantiin alulle kertomusvuoden aikana. Aloitetoiminta jatkui jokseenkin yhtä vilkkaana kuin edellisenäkin vuonna. Sensijaan koulutustoiminta siirtyi kaupungin koulutuspäällikön hoidettavaksi.

Kaupungin palvelukseen rationalisoimistehtäviin tulevan henkilökunnan samankaltaisten valintaperusteiden ja tarpeellisen jatkokoulutuksen varmistamiseksi kaupunginhallitus päätti 8. 11. velvoittaa virastot ja laitokset hankkimaan järjestelytoimiston lausunnon ko. tehtäviin pyrkivistä henkilöistä, velvoittaa nämä viimeistään toisen vuoden kuluessa palvelukseen tulonsa jälkeen osallistumaan järjestelytoimistossa ainakin yhden rationalisoimistutkimuksen suorittamiseen sekä oikeuttaa järjestelytoimiston tarvittaessa ohjaamaan ja valvomaan virastojen ja laitosten rationalisoimishenkilökunnan jatkokoulutusta.

Työtehoneuvottelukuntaan kuuluivat virkamiesjäseninä kaupunginjohtajat, apulaiskaupunginjohtajat, kaupunginsihteeri ja kaupunginreviisori sekä muina jäseninä toim. joht. Janne Hakulinen, huoltopääll. Kössi Kulo, dipl.ins. Carl-Gustaf Londen, prof. Eino Niini ja opetusneuvos Antero Rautavaara. Neuvottelukunta kokoontui kaksi kertaa ja käsitteli mm. seuraavat asiat: järjestelytoimiston v:n 1955 toimintakertomus; asiantuntijajaoston asettaminen laajempien organisaatiota koskevien tai muuten merkityksellisten rationalisoimistutkimusten käsittelyä varten; ehdotus komitean asettamiseksi pohtimaan kaupungin autojen käyttöä koskevaa järjestelytoimiston tutkimusta; kaupungin palvelukseen otettavan rationalisoimishenkilökunnan valintaa ja jatkokoulutusta koskevat järjestelytoimiston ehdotukset; reikäkorttiasiantuntijan palkkaaminen järjestelytoimistoon valvomaan reikäkorttikeskusten toimintaa ja valmistelemaan elektronikoneiden käytäntöön ottoa sekä reikäkorttisuunnittelijaksi koulutettavan harjoittelijan ottaminen em. asiantuntijan avuksi. Lisäksi puollettiin järjestelytoimiston tp. työntutkimusinsinöörin viran vakinaistamista, 23. palkkaluokan työntutkijan viran lakkauttamista sekä eräiden uusien virkojen perustamista koskevia järjestelytoimiston ehdotuksia.

Työtehoneuvottelukunnan asiantuntijajaoston 17. 12. pidetyssä kokouksessa käsiteltiin kaupungin kesäleikkitoimintaa koskevaa tutkimuslaskelmaa.

Henkilökunta. Järjestelytoimiston uuteen tp. 33. palkkaluokan järjestelyinsinööriin virkaan valittiin 1. 11. alkaen dipl. ins. Esko Pennanen, tp. 29. palkkaluokan toimistotyöntutkijan virkaan 16. 2. alkaen sosion. Kurt Nordman, uuteen 27. palkkaluokan toimistotyöntutkijan virkaan hallinto-op. kand. Eero Kostamo 16. 10. alkaen, uuteen tp. 27. palkkaluokan lomakesuunnittelijan virkaan ekon. Eero Ek 4. 10. alkaen, tp. 26. palkkaluokan työturvallisuustarkastajan virkaan tekn. Lauri Tarkiainen 16. 2. alkaen, 23. palkkaluokan työntutkijan virkaan Mauri Venesjärvi 1. 3. alkaen sekä tp. 23. työntutkijan virkaan Ilkka Koskinen 16. 4. alkaen.

Huoneisto. Toimisto sai Sofiankatu 1 B:n kolmannelta kerrokselta lisätilaa kolme huonetta ja eteisen, yhteensä 101 m².

Ennen v. 1956 aloitettujen tutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen

Tutkimus kaupungin autojen käytön järjestämisestä valmistui 4. 4. Tutkimuksen perusteella tehtiin ehdotus mm. autojen korjaukseen ja myyntiin liittyvien tärkeimpien ratkaisujen keskittämisestä samalle elimelle sekä autojen käyttöä ja korjausta koskevan kustannuslaskennan kehittämistä.

Satamalaitoksen satamarakennusosaston organisaatiotutkimus valmistui lopullisesti 2. 6. Se kohdistettiin tehtävien suoritukseen sekä toiminnan kehittämismahdollisuuksien organisaatorien muutosten avulla. Tutkimusten perusteella ehdotettiin alustussuhteiden ja työnjaon tarkistuksia mm. suunnittelun, välineistön kunnossapidon sekä toimistotöiden osalta. Lisäksi ehdotettiin mm. uivaa kalustoa samoinkuin koneita ja laitteita koskevan huolto- ja korjaustoiminnan sekä kustannuslaskennan kehittämistä. Yksi insinöörin virka ehdotettiin muutettavaksi satamajohtajan alaiseksi järjestelyinsinöörin viraksi.

Rakennusviraston laskentatoimen tutkimukset johtivat 17. 5. tehtyyn alustavaan esitykseen viraston hallinnollisen kirjanpidon, kustannuslaskentakirjanpidon ym. uudelleen järjestämisestä kirjanpitokoneiden avulla. Rakennusviraston puolesta tehtiin tähän liittyvä esitys, joka mm. sisälsi tili- ja litterapuitteiden uudistamisen. Rakennusviraston taholta päätettiin laskentatointa ryhtyä kehittämään esitettyjen suuntaviivojen mukaisesti. Suunnittelutyöt aloitettiin myös puhtaanapito-osastossa. Rakennusviraston kirjajärjestelmän uudistamisesta tehtiin 11. 9. ehdotus, joka sellaisenaan hyväksyttiin ja toteutettiin.

Huoltokassaan hankittiin järjestelytoimiston edellisenä vuonna tekemän esityksen mukaisesti kaksi kirjanpitokonetta. Koneellistamisen seurauksena siirrettiin huoltokassasta kolme toimistoapulaista muihin tehtäviin.

Teurastamon kirjanpidon muuttamisesta tulojen kirjanpidosta veloituskirjanpidoksi ja samalla laskentatoimen uudelleen järjestelystä tehtiin esitys 2. 2. Se sisälsi teurastamon laskutuksen täydellisen uudistamisen ja siirtämisen koneellisesti suoritettavaksi. Esitykseen sisältyi myös kassarekisterikoneen sekä osoitekoneen hankkiminen. Laskutukseen liittyvä lomakejärjestelmä esitettiin kokonaan uudistettavaksi. Teurastamo hankki kirjanpitokoneen ja osoitekoneen. Uudistusten avulla laskettiin saavutettavan ainakin kahden toimistoapulaisen työn säästö.

Oppivelvollisten lasten luettelossa v. 1955 suoritettun tutkimuksen johdosta kaupunginhallitus kehotti kansakoulujen johtokuntia toteuttamaan järjestelytoimiston ehdottamat työn yksinkertaistamistoimenpiteet, kuitenkin siten, että molemmat luettelot edelleen pidetään erillään ja että ruotsinkielisen luettelon hoitaja riittävästi osallistuu työhön myös suomenkielisen luettelon puolella. Toimenpiteiden tultua suoritetuiksi oli johtokuntien tehtävä esitys oppivelvollisten lasten luetteloiden henkilökunnan supistamisesta.

Lastentarhoissa v. 1955 suoritettun tutkimuksen johdosta kaupunginhallitus päätti kehottaa lautakuntaa mm. ryhtymään kokeiluihin kirjaamisenettelyn yksinkertaistamiseksi, laatimaan ehdotuksen leikkipuisto- kesäleikkitoimintaa koskevaksi työjärjestykseksi sekä tekemään esityksen leikkipuistoja varten tarvittavasta henkilökunnasta. Kertomusvuoden kesällä tutkittiin kesäleikkikenttien eri toimintamuotoja ja henkilökunnan tehtäviä. Tutkimuksen perusteella esitettiin, että henkilökuntavahvuuksia määrätessä otettaisiin huomioon osanottajamäärien suhde eri kentillä eri kuukausina sekä että kesän aikana vapaina olevat lastentarhanopettajat sijoitettaisiin vuosiloman yli meneväksi ajaksi kesäleikkikentille tilapäisesti palkatun henkilökunnan tehtäviin.

Kaupungin lomakerationalisoinnin järjestämisestä varten päätti kaupunginhallitus, että järjestelytoimistoon palkataan 27. palkkaluokan tp. lomakesuunnittelija.

Kaupungin tiedotus- ja suhdetoiminnan kehittämistä koskeneen v. 1955 tehdyn esityksen johdosta kaupunginhallitus päätti 19. 1. asettaa 9-jäsenisen komitean harkitsemaan, miten tiedotus- ja suhdetoiminta olisi järjestettävä lähinnä tiedotussihteerin palkkaamista silmälläpitäen ja laatimaan tätä varten yksityiskohtaiset toimintaohjeet.

Eräiden viranhaltijain työaikaa koskevan tutkimuksen toinen osa valmistui 26. 6., jolloin annettiin lausunto kaupungin virastojen ja laitosten puhelinvaihteissa työskentelevien puhelunvälittäjien työajan järjestelystä. Tutkimukseen liittyi Puhelinyhdistyksen mekaanisen laskijalaittein suorittama saapuneiden puheluiden määrän tutkiminen eri vaihteissa.

Yleisön vastaanottoaikojen yhdenmukaistamista kaupungin virastoissa koskeneen v. 1954 suoritettun selvityksen tuloksena kaupunginhallitus 26. 1. päätti, että vastaanottoaikojen tulee yleensä olla klo 9.00—15.30.

Uudet tutkimukset

Liikennelaitoksen ylemmän johdon organisaatiota koskeva tutkimus valmistui 3. 12. Sen perusteella ehdotettiin, että v. 1957 palkattaisiin laitokseen organisaatiopäällikkö ja laskentapäällikkö sekä että ryhdyttäisiin kiireellisesti tarkistamaan eri osastojen työnjakoa ja sisäistä organisaatiota sekä toteuttamaan kustannuslaskentaa koskevia suunnitelmia. Lautakunnan sekä laitoksen ohjesäännön ja organisaation uudistamiskysymyksen oltua myöhemmin ratkaisuvallan siirtämistä pohtivan toimikunnan käsiteltävänä järjestelytoimisto suoritti toimikunnalle eräitä liikennelaitoksen organisaatiota koskevia lisäselvityksiä.

Kaupungin kiinteistöjen korjaus- ja kunnossapitotoiminnan tutkimus ja siihen liittyen rakennusviraston talorakennusosaston organisaatiossa mahdollisesti tarvittavien muutosten sekä kiinteistöviraston talo-osaston organisaation tutkimus aloitettiin marraskuussa yleistutkimuksena, jossa vuoden loppuun mennessä saatiin selvitettyksi em. osastojen nykyinen organisaatio ja toiminta pääpiirteissään.

Kansakoulujen ruoanjakajien työmäärää koskeva vertaileva tutkimus aiheutui siirtymisestä uuteen ruokavalioon. Tutkimus valmistui 29. 8. ja se osoitti, että uusi ruokavali aiheutti käytetystä ruoanjakomenetelmästä riippuen 5—20 % työmäärän lisäyksen aikaisempaan verrattuna, mikä otettiin huomioon ruoanjakajien tarvetta määriteltäessä syyslukukauden alusta lukien.

Elintarvikekeskuksen kuorma-autokuljetusten edullisuutta koskevassa selvityksessä, joka valmistui 10. 9., laskettiin omien kuorma-autojen käytöstä aiheutuneet todelliset kustannukset ajokilometriä kohti ja verrattiin niitä ulkopuolisten autojen käytön vastaaviin kustannuksiin. Selvityksen perusteella ehdotettiin ulkopuolisten kuorma-autojen käytön asteittaista lisäämistä ja vastaavasti oman autokannan vähentämistä sellaiseksi, että tälle riittäisi ajoa koko vuodeksi. Kaupunginhallitus päätti 18. 10. kehottaa elintarvikekeskuksen lautakuntaa toteuttamaan asteittain mainitun ehdotuksen.

Urheilu- ja retkeilytoimistoa koskeva tutkimus aloitettiin. Se kohdistui varsinaisen toiminnan ja sen organisaation lisäksi myös urheilulaitosten ja -laitteiden suunnittelua, rakentamista, korjausta ja kunnossapitoa varten olevaan organisaatioon. Samalla tutkittiin myös toimistotöiden työmenetelmien ja työnjaon tarkoituksenmukaisuus. Kertomusvuonna selvitettiin lähinnä kesäkauteen liittyvä toiminta.

Toimistovirkojen pätevyysvaatimukset. Järjestelytoimisto sai tehtäväkseen selvittää, mitä pätevyysvaatimuksia kaupungin toimistovirkoihin olisi asetettava. Tällaisia virkoja oli n. 1 500, ja ne käsittivät 64 eri virkanimikettä. Perusaineisto hankittiin eri osastojen ja toimistojen päälliköiltä kyselylomakkeen avulla, jossa nämä ilmoittivat 1) kuhunkin virkaan kuuluvat tehtävät, 2) päällikön käsityksen kunkin alaisensa viran edellyttämästä pohja- ja ammattikoulutuksesta, kokemuksesta, kielitaidosta ja muista mahdollisista pätevyyksistä, sekä 3) virkaa hoitaneen pohja- ja ammattikoulutuksen. Näin saatu pohja- ja ammattikoulutusta koskeva aineisto tilastoitettiin. Virat jaettiin myös tehtävien ja niiden vaativuuden mukaan eri ryhmiin. Vertailemalla esitettyjä pätevyysvaatimuksia ja toisaalta virkoihin kuuluvia tehtäviä pyrittiin kullekin tällaiselle ryhmälle määrittelemään sopivat pätevyysvaatimukset. Aineiston käsittely jäi vielä kesken.

Kiinteistöviraston tiliosaston ja rahatoimiston suhteista suoritettiin selvitys tammi-kuussa. Annetussa lausunnossa todettiin, ettei kiinteistöviraston mahdollisella muutolla kauemmas nykyisestä sijoituspaikastaan ollut sanottavaa merkitystä sen ja rahatoimiston välisiin yhteyksiin. Kassatoiminnalle mahdollisesti aiheutuvat haitat voitaisiin välttää lisäämällä kiinteistöviraston kassatoimintaa.

Kaupungin virastojen ja laitosten tunnuksset. Järjestelytoimisto esitti 9. 11. laatimansa tunnusehdotukset kaupungin lautakunnille ja johtokunnille sekä välittömästi niiden alaisille virastoille ja laitoksille. Tunnukset ovat lyhennyksiä laitoksien nimistä. Niitä voidaan käyttää mm. esityslistoissa, kirjeenvaihdossa jne.

Vesilaitoksen laskutustoiminnan uudistamisesta suoritettiin tutkimus helmi-maaliskuussa. Lopullisessa esityksessä käsiteltiin mittarinluvun järjestämistä taloudellisesti

edullisimmalla tavalla sekä vesilaskutuksen ja työlaskutuksen uudistamista sekä osoitettiin mm., että siirtymällä välittömästi mittarinluvun jälkeen tapahtuvaan jatkuvaan laskutukseen voitaisiin välttyä 5.2 milj. mk:n korkotappioilta ja lähettämällä laskut postitse sekä järjestämällä mittarinluku uudelleen, voitaisiin vähentää mittarinlukijain määrää kymmenestä kuuteen. Lisäksi esitettiin, että vesilaitos pyrki yksinkertaistamaan kolmihintaisen kulutusmaksujärjestelmänsä. Tällöin olisi mahdollista suorittaa ennakkolaskutus jokaisen lukemavälin puolivälissä, mikä vielä vähentäisi korkotappiota 2.2 milj. mk:lla ja mittarinlukijain tarvetta kahdella. Laskutustyön suoritus esitettiin yksityiskohtia myöten uudistettavaksi ja sitä varten hankittavaksi uusi kirjanpitokone. Myös työkirjanpito ja -laskutus esitettiin uudistettavaksi kirjanpitokoneen avulla. Näillä uudistuksilla laskettiin voitavan saavuttaa neljän toimistoapulaisen työn säästö. Vesilaitos hankki kertomusvuonna esitetyn kirjanpitokoneen, mutta uudistusten toteuttaminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Talo-osaston toimistotöiden tutkimus suoritettiin syksyllä ja esitys tehtiin 30. 11. Tilinpito talokohtaisine ja tilikortteineen sekä maksuosoituluetteloineen esitettiin suoritettavaksi pienellä kirjanpitokoneella yhtenä työsuorituksena. Samalla koneella esitettiin suoritettavaksi myös viikkopalkkojen palkkakirjanpito. Kuukausipalkkojen palkkakirjanpidossa esitettiin rahatoimiston reikäkorttikoneiden käyttöä. Käteisvuokrien kirjanpidossa ja yksityisiltä vuokrattujen huoneistojen vuokrien maksamisessa esitettiin käytettäväksi reikäkorttimenettelmää sekä rahatoimiston osoitekonetta. Siten laskettiin saavutettavan kolmen toimistoapulaisen työtä vastaava työn säästö. Toteuttamiseen ryhdyttiin yhteistoiminnassa talo-osaston kanssa.

Suomenkielisten kansakoulujen kansliassa suoritettiin elo-syyskuussa tutkimus kirjanpidon uudelleen järjestelystä. Alustavassa ehdotuksessa 15. 9. esitettiin sekä hallinnollinen kirjanpito että palkkakirjanpito siirrettäväksi kirjanpitokoneella suoritettaviksi. Päätöstä ei tehty kertomusvuoden aikana.

Auroran sairaalassa suoritettiin toimistotyötä koskeva tutkimus, josta selostus valmistui 20. 6. Sen perusteella ehdotettiin mm. potilaskirjanpitoa yksinkertaistettavaksi, maksutilitys suoritettavaksi vain kerran vuodessa, laboratorio- ja röntgenosastoille uusien kirjanpitojärjestelmien käytäntöön ottamista, uuden henkilökirjanpidon käytäntöön ottamista sairaalassa, palkkakirjanpidon koneellistamista ja palkkojen maksamista pankkien välityksellä sekä varastokirjanpidon uudelleen järjestämistä. Uudelle huoltokeskukselle suunniteltiin kirjanpitojärjestelmä. Työntutkimuksen yhteydessä tehdyistä parannusehdotuksista toteutettiin jo osa.

Sairaalain potilaskirjanpidon saamiseksi mahdollisimman joustavaksi ja vähätöiseksi tutkimusten perusteella ehdotettiin sairaalavirastolle 24. 11., että jossakin sairaalassa ryhdyttäisiin kokeilemaan osoitelevymenetelmän soveltuvuutta sairaalahoitoon otettujen potilaiden samoin kuin sairaalan henkilökunnankin kirjanpitoon.

Sairaaloitten ja huoltolaitosten puolesta henkilökunnan asuinhuoneissa suoritettavan siivouksen supistamista koskeva tutkimus valmistui 26. 4. Koska tämä luontoisetu kohdistui vain laitosten asunnoissa asuvaan henkilökuntaan ja koska sen suorittamiseen tarvittiin suhteellisen paljon työvoimaa, ehdotettiin ko. siivous lopetettavaksi yhteisiä aputiloja ja kerran vuodessa suoritettavaa suursiivousta lukuun ottamatta. Tämä merkitsi tarvittavien siivoojien vähenemistä 43:lla ja vastaavasti n. 10.7 milj. mk:n säästöä kaupungille.

Raastuvanoikeuden haastemiesten toiminnan keskittämisen mahdollisuuksia tutkittiin mm. tutustumalla Pohjoismaiden pääkaupunkien ja Göteborgin raastuvanoikeuksien haasteiden tiedoksiantojärjestelmiin.

Suomenkielisten kansakoulujen jatkokoulun metalli- sekä luonnonopillisten linjojen työpajojen hoitajina toimivien opettajien työtä koskeva selvitys suoritettiin pääasiassa kertomusvuoden aikana, vaikka sen lopullinen valmistuminen siirtyikin seuraavan vuoden puolelle. Kansakoulujen avustavien talonmies-lämmittäjien työtä koskeva tutkimus suoritettiin osaksi kertomusvuoden aikana, mutta se ei myöskään valmistunut.

Lastensuojeluvirastoa ja sen alaisia laitoksia koskeva rationalisointitutkimus aloitettiin kertomusvuoden aikana.

Rahatoimiston vahtimestarien työstä suoritettiin selvitys, jonka tuloksena 10. 4. esitettiin, että yksi 13. palkkaluokan vahtimestarin virka jätettäisiin täyttämättä sekä tehtiin samalla eräitä esityksiä vahtimestarien työnjaon uudelleen järjestämiseksi.

Huoneistotutkimukset. Keskushallinnon virastojen huonetilan tarpeen tyydyttämisestä

ja Meritullinkadulle suunnitellun virastotalon käytöstä valmistui selostus 1. 6. Siinä käsiteltiin virastojen tilantarvetta ja niiden sijoittamista, esitettiin pääpiirteittäinen ohjelma Meritullinkadulle sijoitettavista virastoista sekä Katariinankatu 1:n ja Kaupungintalon tilojen vastaisesta käytöstä. Selostusta täydennettiin lausunnolla, joka koski mahdollisuuksia kiinteistöviraston sijoittamiseksi Meritullinkadulle. Täydennetty ohjelma Meritullinkadun virastotalon, Unioninkatu 27:n sekä Katariinankatu 1:n ja 3:n käytöstä annettiin 30. 6. Meritullinkadulle siirrettäviksi suunniteltuja virastoja varten laadittiin yksityiskohtainen huoneohjelma.

Rajoitetut organisaatiotutkimukset. Eräiden uusien virkojen perustamista koskevien lausuntojen yhteydessä suoritettiin myös rajoitettuja organisaatiotutkimuksia kaasulaitoksessa, rakennusviraston katurakennusosaston suunnittelutoimistossa ja puhtaanapito-osastossa sekä hankintaosaston ja puhtaanapito-osaston korjaustoiminnasta.

Lausunnot. Kertomusvuoden aikana annettiin yhteensä 219 lausuntoa, joista useimmat vaativat selvityksiä ja eräät pitempiäaikaisia tutkimuksiakin. Työvoimakysymykset muodostivat lausunnoista pääosan, niitä käsiteltiin 131. Lausuntojen perusteella esitettiin luovuttavaksi 202 esitetyn uuden viran perustamisesta, minkä lisäksi esitettiin 110 entistä virkaa lakkautettaviksi. Näitä virkoja vastaavat palkkamenot olisivat merkinneet peruspalkkoina n. 100.5 milj. mk.

Lisäksi annettiin lausuntoja mm. työnluokitusta ja virkanimikkeiden muuttamista, organisaatiota, työmenetelmiä ja työntutkimuskysymyksiä sekä ylitöiden tarpeellisuutta koskevista asioista.

Työturvallisuustoiminta

Työturvallisuustoimikunta aloitti toimintansa kertomusvuoden aikana kokoontuen neljä kertaa. Päätoiminen työturvallisuustarkastaja, joka samalla toimi sihteerinä, palkattiin 16. 2. lukien. Kertomusvuoden loppuun mennessä asetettiin virastoihin ja laitoksiin yhteensä 46 työturvallisuuselintä. Näiden jäsenille ja varajäsenille sekä erikseen kiinteistöviraston metsäosaston metsätyönjohtajille järjestettiin luento- ja neuvottelupäivät. Virastojen ja laitosten työpaikoille jaettiin mm. 80 vuosikertaa Varokeino ja Pohjolan tapaturmantorjuntaviesti nimisiä aikakauslehtiä sekä eri ammattialojen tapaturmantorjuntaa koskevia kirjoja, julisteita ja varoitustauluja.

Työturvallisuustarkastuksia ja niihin liittyvää neuvontaa suoritettiin liikennelaitoksen, satamalaitoksen, vesilaitoksen, kaasulaitoksen, sähkölaitoksen ja palolaitoksen työpaikoilla, joilla kertomusvuoden aikana sattui 41.5 % tapaturmien kokonaismäärästä. Toiminnan tarkoituksenmukaista suunnittelua varten kehitettiin tapaturmien tilastointijärjestelmää. Lisäksi suunniteltiin virastojen ja laitosten käyttöä varten sisäinen tilastointijärjestelmä, jonka tarkoituksena on palvella käytännöllistä tapaturmantorjuntatyötä ja kerätä tietoja käyttökelpoisista torjuntakeinoista. Tämän lopullinen valmistuminen siirtyi kuitenkin seuraavan vuoden puolelle.

Kaupungin työmailla sattui kertomusvuoden aikana 2 503 (ed. v. 2 673) tapaturmaa, joista aiheutuneiden sairauspäivien määrä oli 42 505 (90 147). Vakuutuslaitoksille suoritettavat korvaukset olivat 41.6 (52.0) milj. mk ja tapaturmien johdosta aiheutuneet suoraanaiset menot olivat yhteensä n. 66.6 (84.1) milj. mk.

Aloitetoiminta

Aloitteita jätettiin järjestelytoimistoon yhteensä 147, minkä lisäksi 16 käsittelemättömä aloitetta siirtyi edelliseltä vuodelta (v. 1955 150). Aloitetoimikunnissa käsiteltiin loppuun 153 (171) aloitetta. Näistä palkittiin 50 (56) eli n. 33 % (33). Palkkioiden yhteismäärä oli 265 000 (342 500) mk ja niiden suuruus vaihteli 60 000 (80 000) mk:sta 1 000 (1 000) mk:aan. Palkkioiden keskimääräinen suuruus oli n. 5 100 (6 100) mk ja aloitteiden keskimääräinen käsittelyaika 63 (84) päivää.

Loppuun asti käsitellyt aloitteet jakautuivat aiheittain:

teknillisiä	129	eli	84 %;	niistä palkittu	48	eli	37 %
konttoriteknillisiä	7	»	5 %;	»	1	»	14 %
hallinnollisia	9	»	6 %;	»	—	»	—
sosiaalisia	8	»	5 %;	»	1	»	13 %

Yhteensä 153 eli 100 %; niistä palkittu 50 eli 33 %

Aloitetoimikunnittain:

I	42 eli	27 %;	niistä palkittu	21 eli	50 %
II	36 »	24 %;	» »	13 »	36 %
III	51 »	33 %;	» »	12 »	24 %
IV	24 »	16 %;	» »	4 »	17 %
Yhteensä 153 eli 100 %; niistä palkittu 50 eli 33 %					

I aloitetoimikunta kokoontui 5 kertaa, II 6, III 7 ja IV 4 kertaa eli toimikunnat yhteensä 22 kertaa. 1. 10. — 30. 11. välisenä aikana käsiteltyjen ja palkituksi tulleiden aloitteiden tekijäin kesken arvottiin neljä ylimääräistä palkintoa: 20 000, 10 000 ja kaksi 5 000 mk:n arvoista tavaratalon lahjakorttia.

Järjestelytoimisto esitti 30. 12. kaupunginhallitukselle, että aloitetoimikuntien lukumäärää v:n 1957 alusta vähennettäisiin neljästä yhteen toimikuntaan, jotta aloitetoiminnan organisaatio saataisiin mahdollisimman yksinkertaiseksi ja aloitteiden käsittelyaika nykyistä lyhyemmäksi.

Muu toiminta

Lomakerationalisointi jatkui sekä työntutkimusten yhteydessä että erillisinä tehtävinä. Lomakesuunnittelijan virka täytettiin 4. 10. alkaen. Työ kohdistui uusien lomakkeiden suunnitteluun sekä rationalisointitutkimusten avustamiseen lomaketeknisessä mielessä.

Neuvonta- ja opastustoiminta erilaisissa rationalisointi-, organisointi-, työnjärjestely- sekä kone- ja välinekysymyksissä on jatkunut. Toimisto osallistui mm. palkkalautakunnan toimiston suorittamien eläkkeiden korotusta varten tarvittujen laskelmien suunnitteluun reikäkorttikoneiden avulla, huoltoviraston asiamiesosaston eläkeasiaintoimiston rekisteröimisjärjestelmän samoin kuin teollisuuslaitosten kassa- ja tiliviraston sekä sairaalain laskentatehtävien kehittämistä koskeviin neuvotteluihin ja suunnitteluihin.

Komiteain avustaminen erilaisilla selvityksillä jatkui edelleenkin. Niinpä tutkittiin ulosottoviraston huoneistokysymystä ja kouluhammasklinikkomiteaa varten laadittiin selvitys kouluhammashoitoloiden ja niiden henkilökunnan tarpeesta. Eräät toimiston viranhaltijat toimivat komiteain jäseninä tai sihteereinä.

Tiedotuslehtä ilmestyi neljä numeroa ja jaettiin 950 kappaleena kaikille esimiesasemassa oleville. Ensimmäisen numeron pääaiheena oli kaupungin työturvallisuustoiminnan kehittäminen, toisen henkilöautojen aiheuttamien kustannusten käsittely, kolmannen kaupungin konttoritöiden koneellistamiskysymykset ja neljännen palkka pankkiin järjestelmän käsittely palkansaajan, palkanmaksajan ja yhteiskunnan kannalta.

Kaupungin eläkesäännön edellyttämä työkirja ja siihen liittyvä yhdistelmäkortti, johon vuosittain kerätään tiedot palkkakortista, samoin kuin näiden käyttöä koskevat ohjeet suunniteltiin järjestelytoimistossa.

Konekirjoitus- ja pikakirjoituslisää koskevien määräysten tarkistamisesta toimiston antamassa lausunnossa esitettiin molempia lisää markkamääräisesti korotettaviksi. Konekirjoituskokeita valvottiin yhteensä 16.

Muista suoritetuista töistä mainittakoon mm. organisaatiokaavion laatiminen kaupungin hallinnosta.

Ulkomaiset yhteydet. Kaup. siht. Johanson, toim. pääll. Salo ja työntutkimusins. Lehto osallistuivat Oslolla 4.—6. 10. pohjoismaiseen rationalisointikonferenssiin, johon sairaalatutkimuksen käsittelyn ajan osallistui myös toim. työntutk. Kaltamo ollessaan virkamatkalla tehtävänä tutustua haastemiesten toiminnan organisaatioon Pohjoismaissa. Toim. työntutkijat Vuoristo ja Nordman osallistuivat elektronikoneen esittelyyn Tukholmassa ja perehtyivät samalla Tukholman kaupungin sähkölaitoksen ja raitioteiden reikäkorttikeskusten toimintaan.

Toimiston oman henkilökunnan koulutuksesta mainittakoon, että tutkimushenkilökunta osallistui IBM:n järjestämille elektronikoneen toimintaa koskeville kurseille, Rastorin lomakekurseille sekä kannattavuuden valvontaa koskeville neuvottelupäiville. Henkilökunta osallistui sitäpaitsi ajankohtaisten ammattikysymysten käsittelyyn Työntutkijain Killan ja valtion virastotyöntutkijain neuvottelupäivillä sekä valtionhallinnon rationalisoinnin pohjoismaiseen konferenssiin Helsingissä.

Menot. Järjestelytoimiston menot kertomusvuonna olivat seuraavat:

	Mk
Palkkiot (työtehoneuvottelukunnan ja sen asiantuntijajaoston kokouspalkkiot)	36 600
Vakinaiset viranhaltijat	5 849 805
Tilapäiset viranhaltijat	3 029 520
Muut palkkamenot	190 615
Vuokra	546 300
Siivoaminen	6 590
Painatus ja sidonta	127 316
Tarverahat	360 000
Aloitetoiminnan kustannukset	699 518
Ulkopuolisilla suoritetut rationalisointitutkimukset sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttö	66 000
	Yhteensä 10 912 309

Kaupungin muut rationalisoimiselimet. Kaupungilla oli kertomusvuonna erilliset rationalisoimiselimet sähkölaitoksessa, kaasulaitoksessa, rakennusvirastossa ja sairaalavirastossa. Näissä toimi tilapäisiä työntutkijoita ja työntutkimusinsinöörejä. Sähkölaitokseen perustettiin uusi tp. työntutkimusinsinööriin virka sekä sairaalavirastoon tp. työntutkijan virka.

Järjestelytoimisto piti yhteyttä näihin muihin kaupungin rationalisoimiselimiin neuvottelemalla niiden kanssa yhteisistä ja ko. laitosten kulloinkin ajankohtaisista rationalisointikysymyksistä.